# Koersdocument Europa 2021 – 2027
# Tussentijdse evaluatie

# Inhoudsopgave


Tussentijdse evaluatie Koersdocument Europa 2021-2027 ..... 3

Waarom een koersdocument Europa 2021-2027? ..... 3

Stand van zaken Europese subsidieprogramma's, lobby in Brussel en grensoverstijgende samenwerking ..... 4

Europese subsidieprogramma's ..... 4

Wat hebben we gedaan om kwalitatief goede projecten uit Zeeland te genereren? ..... 5

Cofinanciering ..... 5

Voucherregeling ..... 5

Training ..... 5

Zeeuws subsidieteam ..... 5

Monitoring van geld uit Europa naar Zeeland ..... 6

Continuering rapportage ..... 7

Grensoverstijgende samenwerking ..... 7

Schakelpunt grensbelemmeringen ..... 8

Lobby in Brussel ..... 8

Doorkijk volgende programmaperiode na 2027 ..... 9

# Tussentijdse evaluatie Koersdocument Europa 2021-2027

De wijze waarop de Provincie Zeeland inzet op Europa staat beschreven in het Koersdocument Europa 2021-2027. Voor u ligt de tussentijdse evaluatie van dit Koersdocument.

In deze tussentijdse evaluatie kunt u de volgende informatie lezen:

- Waarom een Koersdocument Europa 2021-2027?
- Stand van zaken Europese subsidieprogramma's, lobby in Brussel en grensoverschrijdende samenwerking.
- Doorkijk naar de volgende programmaperiode na 2027

## Waarom een koersdocument Europa 2021-2027?

Het koersdocument is opgesteld voor de jaren 2021-2027, hierin volgen we de 7-jarige cyclus van de Europese commissie voor het Meerjarig Financieel Kader (MFK) en het daaruit voortvloeiende cohesiebeleid. Beide vormen de basis voor de Europese subsidieprogramma's.

Het koersdocument Europa geeft richting aan de wijze waarop onze provinciale organisatie inzet op Europa. "De EU optimaal laten bijdragen aan Zeeuwse opgaven" is dan ook de ondertitel van het document.

De Provincie heeft hiervoor een Europateam dat deels is ondergebracht bij de afdeling Bestuurs Ondersteuning (BOS) en deels bij Programma Regionale Economie. Zij werken als een team samen aan:

- De lobby in Brussel
- Europese subsidies
- Grensoverstijgende samenwerking met onze buurlanden

Voor de volgende programmaperiode, die start na 2027, zal een nieuw koersdocument of beleidsplan worden opgesteld en ter goedkeuring aan Provinciale Staten worden voorgelegd.

# Stand van zaken Europese subsidieprogramma's, lobby in Brussel en grensoverstijgende samenwerking

## Europese subsidieprogramma's

Er zijn veel verschillende Europese subsidieprogramma's. In een aantal programma's hebben de regio's een rol in de governance structuur. Zeeland heeft een rol in de governance van de volgende programma's:

- Operationeel Programma Zuid
- Just Transition Fund (JTF)
- Interreg Vlaanderen-Nederland
- Interreg North West Europe
- Interreg North Sea Region
- Interreg Europe
- Nationaal strategisch Plan Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB-NSP) inclusief LEADER.

In de bijlage vindt u een overzicht met per programma de stand van zaken weergegeven en welke mogelijkheden er nog zijn deze programmaperiode.

Naast de programma's waar de Provincie in de Governance structuur zit, zijn er nog veel andere Europese programma's. De afgelopen periode, sinds 2024, hebben we proactief actie ondernomen om te onderzoeken of we meer uit deze programma's kunnen halen. Hieronder staan voorbeelden hoe we hierop hebben ingezet:

- Het Europateam is meerdere malen benaderd door culturele organisaties om de mogelijkheden van Europese subsidie te verkennen voor hun projectideeën. Daarbij is een aantal keer geadviseerd om het Creative Europe programma te benutten.
- Het LIFE programma biedt veel kansen voor Zeeland. Door middel van interne communicatie heeft het Europateam de mogelijkheden kenbaar gemaakt bij de beleidsafdelingen die werken aan de thema's van het LIFE programma. Verdere inzet hierop is nodig om tot aanvragen te komen of deel te nemen als project partner in een project.
- Momenteel wordt actief ingezet op het schrijven van een CEF-Energy aanvraag, met als doel een grensoverschrijdend energie infrastructuurproject te realiseren. Hierbij wordt samengewerkt door het Europateam, Team Energie & Klimaat, North Sea Port en Smart Delta Resources. De projectaanvraag zal rond Q4 2025 worden ingediend.
- Het Europateam is actief betrokken bij het verkennen van mogelijkheden bij het CEF-Transport programma. Impuls Zeeland trekt de verkenning, het Europateam biedt inzicht in de Europese processen en procedures.
- De mogelijkheden voor het I3 instrument worden actief onderzocht. Vanwege de criteria en administratieve uitdagingen verloopt dit proces trager dan andere programma's. Sinds 2025 is de I3 Support Facility opgericht door het programma om deze barrières te beslechten. Het Europateam staat in nauw contact met het secretariaat en er wordt een informatiesessie

georganiseerd in november 2025 om aanvragers te enthousiasmeren en te informeren. Tegelijkertijd staat het Europateam in contact met regionale waardeketens om projectinitiatieven te identificeren en op te werken tot aanvragen.

- Het Digital Europe programma biedt mogelijkheden om de digitaliseringsambities mee te realiseren. Op dit moment worden projectideeën verkend en is een eerste stap gezet om bekendheid met het programma op te doen. Het is niet zeker of een project ingediend gaat worden in 2025, maar de ervaringen worden meegenomen in een potentiële 2026 openstelling.

## Wat hebben we gedaan om kwalitatief goede projecten uit Zeeland te genereren?

### *Cofinanciering*

We hebben van 2021 tot maart 2025 aan 259 Europese projecten cofinanciering verleend voor een totaalbedrag van € 12.2 miljoen. Dit houdt in dat naast de subsidie vanuit Europa de Provincie ook een deel van de projectkosten heeft gesubsidieerd van Zeeuwse projecten. Hiermee wordt de drempel om een project uit te voeren en Europese subsidie aan te vragen verlaagd. De cofinanciering is verstrekt voor projecten uit de programma's Interreg Vlaanderen-Nederland (11 projecten, 5 miljoen), Interreg North Sea Region (3 projecten, 0,63 miljoen), POP3 (waaronder LEADER) (230 projecten, 5 miljoen) en OPZuid (9 projecten, 1.5 miljoen). Deze data komt voort uit de interne monitoring tool.

### *Voucherregeling*

Voor het OP Zuid programma heeft de provincie een voucherregeling ingesteld. Dit betekent dat projectaanvragers een tegemoetkoming kunnen krijgen in de voorbereiding van hun projectaanvraag voor het inhuren van een extern bureau voor het schrijven van een kwalitatief goede aanvraag, waarmee het slagingspercentage van de Zeeuwse aanvragen zou stijgen. In 2024 (het proefjaar voor deze regeling) zijn er 4 vouchers toegekend. Drie van deze vier projecten zijn ook positief beoordeeld voor een OPZuid-subsidie. Voor twee van de tijdens de voorjaarsopenstelling OPZuid ingediende aanvragen zijn ook vouchers aangevraagd.

### *Training*

17 medewerkers van de Provincie hebben de training ''Europese subsidies hoe pak ik dat aan?'' van 6 bijeenkomsten afgerond. De tweede ronde van deze training voor medewerkers van de OZO partners heeft dit voorjaar plaats gevonden. 11 medewerkers van gemeenten hebben deze training gevolgd. De Provincie heeft deze training als proef aangeboden.

Twee keer per jaar wordt er een eerste kennismaking met Europa en Europese subsidies georganiseerd van 1,5 uur voor medewerkers van de provincie. De bijeenkomst staat open voor alle medewerkers, maar in het bijzonder bij nieuwe medewerkers wordt deze onder de aandacht gebracht als onderdeel van het inwerkprogramma.

## Zeeuws subsidieteam

Het Zeeuws subsidieteam van de OZO is op initiatief van de Provincie weer nieuw leven ingeblazen. Er zijn twee bijeenkomsten geweest (najaar 2024 en februari 2025) de derde bijeenkomst staat gepland. Een onderdeel van de laatste bijeenkomst was een introductie in staatssteun. Er wordt tijdens de bijeenkomsten van het Zeeuws subsidieteam ingezet op het vergroten en uitwisselen van kennis en

informatie. Een groot deel van de leden van het subsidieteam neemt deel aan de tweede ronde van de 6-delige training 'Europese subsidies, hoe pak ik dat aan?' die eerder is genoemd.

## Monitoring van geld uit Europa naar Zeeland

Al jaren verzorgt ERAC de monitoring van het geld dat uit Europa naar Zeeland vloeit. PS wordt hierover jaarlijks geïnformeerd. De meest actuele rapportage met peildatum 1 januari 2025 en de GS/PS nota en brief zijn bijgevoegd.

Specifiek voor Zeeland is 4 jaar na de start van de periode, 1 januari 2025, voor 389 projecten een totaalbedrag van € 44,5 miljoen subsidie toegekend. Helaas is deze informatie niet beschikbaar over de vorige periode en kan geen vergelijking gemaakt worden. Wel is voor geheel Zuid-Nederland een toename van 35.5% in toegekende subsidies vergeleken met de vorige periode.

Om verder in te zoomen op de data en naar aanbeveling van het rekenkamerrapport is een interne monitoringtool ontwikkeld. Deze tool heeft een iets andere opzet dan de ERAC-rapportage en maakt de onderverdeling op basis van transities en thema's. De tool is nog in ontwikkeling en dit is een eerste implementatie van de inzichten. Alhoewel de data vrijwel volledig correct kunnen er fouten in zitten en de data is grotendeels gebaseerd op de ERAC-rapportage met peildatum 01-01-2025.

In totaal zijn er 156 projecten goedgekeurd en in uitvoering sinds 2021 in 16 verschillende Europese programma's, waarbij 44 miljoen euro is toegekend aan Zeeuwse organisaties, verdeeld over 6 transities en 20 thema's.




- Energie & Klimaat – 91 projecten – 21.2 miljoen
- Onderwijs & Cultuur – 33 projecten– 7.7 miljoen
- Inclusieve Samenleving – 16 projecten – 6.7 miljoen
- Digitalisering & Innovatie – 8 projecten – 6.5 miljoen
- Mobiliteit & Transport – 7 projecten – 2.3 miljoen
- Governance – 1 project – 0.2 miljoen

Het overgrote gedeelte van projecten is gericht op de energie en klimaat transitie. Europese middelen dragen dus volop bij aan de provinciale doelen. Het is tevens ook het onderwerp dat het merendeel van de Europese programma's ondersteunt. Specifiek de toevoeging van het JTF-programma maakt dat deze transitie het grootste aandeel van de projecten beslaat.

Onderwijs & Cultuur staat op nummer twee, met een flinke afstand tot de eerste plaats. Voor een regio waar het onderwijs onder druk staat is het toch een opsteker dat Europese middelen in grote mate bijdragen aan de beleidsdoelen. Vanwege de afwezigheid van een universiteit kan Zeeland beperkt gebruikmaken van het grootste Europese fonds gericht op onderwijs en onderzoek, het Horizon Europa programma. Om te zien dat Zeeuwse organisaties toch aan 33 onderwijs en cultuurprojecten kunnen meedoen is een positief signaal.

Tegelijkertijd betekent bovenstaande ook dat de overige 4 transities achterblijven in termen van Europese middelen, terwijl de opgaven hier niet minder zijn. Een aannemelijke verklaring is dat Europese programma's in mindere maten deze transities ondersteunen, met uitzondering van inclusieve samenleving. Het is wachten op de nieuwe data met peildatum 01-07-2025 om te kijken of de verdeling nog gaat wijzigen, aangezien veel projecten nog niet in de data zitten.

### Continuering rapportage

De monitoring wordt in samenwerking gedaan met de andere twee Zuid-Nederlandse provincies, Noord-Brabant en Limburg, en wordt uitgevoerd door ERAC. Vanuit iedere provincie zijn er wensen om de rapportage aan te passen. Momenteel zitten we in het proces om de wijzigingen vorm te geven en te kijken op welke wijze de rapportage wordt voortgezet. Voor Zeeland worden de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport meegenomen in de wijziging om de rapportage beter aan te laten sluiten bij de behoeften, ook gezien de ontwikkeling van de interne monitoring tool.

## Grensoverstijgende samenwerking

Zeeland neemt deel aan diverse (bestuurlijke) overleggen voor grensoverstijgende samenwerking.

De belangrijkste die in het koersdocument worden genoemd zijn:

1. De Vlaams-Nederlandse Delta
2. Euregio Scheldemond (Oost- en West-Vlaanderen en Zeeland)
3. Het Straits Comité (Oost-, West-Vlaanderen, Zuid-Holland, Zeeland, Nord en Pas de Calais in Noord-Frankrijk en Kent in het Verenigd Koninkrijk)
4. Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR)/North Sea Commission (samenwerking met Europese maritieme regio's)

Vanuit specifiek beleid zijn we onder andere ook aangesloten bij

- Vanguard
- POLIS
- Procura+
- Hydrogen Europe

Op dit moment wordt ambtelijk verkend wat de mogelijkheden zijn om deze overlegstructuren efficiënter in te richten, overlap te voorkomen en elkaar juist te versterken. Het tijdspad is om indien veranderingen gewenst en mogelijk zijn, deze vanaf januari 2026 te effectueren. Dit zal dan in het koersdocument na 2027 worden opgenomen.

De betrokkenheid bij de werkgroepen van de CPMR en de North Sea Commission is vergroot. Dit is een grote netwerkorganisatie van 160 aangesloten kustregio’s die invloed uitoefenen op Europees beleid en waar samenwerking en kennisuitwisseling wordt geïnitieerd.  Met name voor de volgende onderwerpen maakt Zeeland gebruik van dit netwerk:

- Cohesiebeleid (het Europees beleid waar veel van de Europese subsidiefondsen uit gefinancierd worden),
- Marine resources, alles wat te maken heeft met de zee zoals (innovatieve) visserij, energie op zee, vervuiling, PFAS, kusterosie, etc.
- Klimaat en energie (waaronder zeespiegelstijging)

- Transport en logistiek

## Schakelpunt grensbelemmeringen

Het Schakelpunt Grensbelemmeringen Vlaanderen-Nederland is een nieuw initiatief en zoekt oplossingen voor grensbelemmeringen in de grensregio. Om dat te kunnen uitvoeren kunnen grensbelemmeringen bij het Schakelpunt worden ingediend en inventariseert het Schakelpunt oplossingsrichtingen en verschillende belangen en analyseert deze met organisaties in de grensregio, lokale, regionale en centrale overheden en internationale organisaties. Uiteindelijk moet dat resulteren in de agendering van een belemmering en een gedragen oplossing bij de bevoegde instanties in Nederland en Vlaanderen.

Het Schakelpunt Grensbelemmeringen Vlaanderen – Nederland is een ontwikkelingstraject voor de duur van 3 jaar (2024 – 2027) waarin kennisinstellingen, regionale overheden en departementen samenwerken. De Vlaamse overheid, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Provincie Zeeland, UHasselt en ITEM – Maastricht hebben het Schakelpunt gelanceerd en gefinancierd.

De Europese Unie draagt bij aan deze samenwerking via het Interreg programma Vlaanderen-Nederland. De oprichting van het Schakelpunt is een besluit van de Vlaamse & Nederlandse regeringen.

## Lobby in Brussel

De Lobby in Brussel is belegd bij onze collega's in het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP). Met het aantreden van het college heeft gedeputeerde Nielen zitting in het bestuur van het HNP en is hij plaatsvervangend lid van de COTER-commissie (territoriaal cohesiebeleid en EU-budget) bij het Comité van de Regio's.

Door het bestuur wordt jaarlijks een HNP-werkprogramma vastgesteld met daarin de prioritaire dossiers. We zien door de actuele uitdagingen en de veranderende wereldverhoudingen een verschuiving van de aandacht door de nieuwe Europese Commissie. Op basis van de Commissievoorstellen én de prioriteiten van de twaalf provincies is er voor een nieuw prioritair dossier Industrie gekozen. Ambtelijk is het team in Brussel sinds kort uitgebreid wat heeft geresulteerd in een volledige bezetting van alle 7 HNP-werkgroepen (Regionale Economie; Klimaat en Energie; Landbouw, Natuur en Milieu; Mobiliteit; Circulaire Economie; Industrie; Digitalisering).

Daarnaast zijn de dossiers Agrofood en Duurzame en Gezonde Leefomgeving samengegaan in de werkgroep Landbouw, Natuur en Milieu.

Dat betekent voor Zeeland dat Zeeuwse lobbyprioriteiten binnen deze dossiers in samenwerking met andere provincies adequaat opgevolgd kunnen worden.

Vanuit de Zeeuwse context wordt er extra aandacht besteed aan de thema's van 'schone en duurzame industrie,' 'agrofood' en 'Europese fondsen'. Om deze drie voor Zeeland belangrijke prioritaire thema's goed in Brussel te behartigen heeft Gedeputeerde Staten het 'Lobbyplan EU 2025' vastgesteld.

## Doorkijk volgende programmaperiode na 2027

De Europese Commissie werkt op dit moment aan de voorbereiding van haar nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK). De contouren en eerste voorstellen zijn in de zomer van 2025 gepubliceerd. De rol van regio is in de voorstellen verkleind ten opzichte van de huidige periode. Er wordt voorgesteld om een groot deel van de Europese fondsen die belangrijk zijn voor Zeeland, zoals EFRO en GLB-NSP via een Nationaal Plan te regelen met de Rijksoverheid aan het roer. Tevens wordt een verschuiving van prioriteiten voorgesteld aansluitend bij het Europees beleid. Denk hierbij aan concurrentievermogen en innovatie, defensie en veiligheid, zelfvoorzienend zijn op het gebied van onder andere energie en voedsel. Veel is ook nog onduidelijk. Deze voorstellen zijn het startschot voor 2 jaar lange onderhandelingen en het eindresultaat zal flink verschillen van de voorstellen. Het is te voorbarig nu al in te gaan op de details en de werking van fondsen vanaf 2028. Wel worden de ontwikkelingen actief gevolgd door het Europateam en Afdeling Bestuurs Ondersteuning (BOS) en wordt actief lobby gevoerd in Den Haag en Brussel om de belangen van Zeeland te behartigen in Europa en Den Haag.